

Teatru „sub cerul liber“

Călătorii străini în Bucureștii zelei de a doua jumătăți a secolului trecut semnaleză ca pe o curiozitate a orașului, în anotimpul torid, existența teatrului „sub cerul liber“. Într-adevăr, locuri de spectacole de teatru, ca *Grădina cu cai*, *Iunion*, *Blanduzia*, *Rașca*, *Stavri*, *Triumf*, *Parcul Oteteleşeanu*, *Cărăbuș* și altele altele au intrat în istoria Bucureștilor. Stagiunea zisă de vară, care atrăgea un mare număr de spectatori, era minuțios pregătită, ținându-se seama de specificul ei (centrul atrăgea în „anotimpul frumos“ pe locuitorii cartierelor mai îndepărtate). Repertoriul era divers, mergînd de la *Hamlet*, întrupat de Nottara, pînă la localizările lui Paul Gusty, interpretate „cu brio“ de strălucita echipă de comedie a Teatrului Național, fortificată de Caragiale, în timpul scurtului său directorat.

Pe drept cuvînt, unora dintre conducătorii Teatrului Național li s-a părut nefiresc ca teatrul să-și întrerupă activitatea în lunile de vară. În sală, e adevărat, nu se putea juca, aceasta și din pricină că, un lung timp, Piața Teatrului a fost mai întîi stația de trăsuri (un adevărat grajd) și apoi de automobile, ceea ce infecta aerul. S-au căutat, totuși, soluții. Astfel, Scarlat Ghica, gîndind că Teatrul Național ar putea să joace în grădina Oteteleşeanu, din imediată apropiere, s-a adresat, la 14 noiembrie 1900 Academiei Române, proprietară, prin testament, a locului: „... să cedați direcției teatrelor pentru un *period de 10 ani*, cu *chiria ce veți crede de cuviință*, *30 de metri din fațada din strada Teatrului* (astăzi strada Matei Millo n.n.), *rămînînd după expirarea termenului, proprietatea Academiei cu toate instalațiunile făcute*“. Nu s-a ajuns, însă, la vreun rezultat. Intrucît Academia nu s-a arătat dispusă să închirieze decît pe un an, termen mult prea scurt, ținînd seama de cheltuielile de instalație pe care le-ar fi făcut teatrul (Arhivele Statului, București, Fondul Teatrul Național, dosarul 47/1900, f. 245).

Peste opt ani, în care timp Teatrul Național propășise, afit în ceea ce privește alcătuirea repertoriului, cît și, ca un corolar, mărirea numărului spectatorilor, Pompiliu Eliade, succesorul lui Davila la direcția teatrelor, s-a prezentat primarului, la 25 noiembrie 1908, cu o cerere: „...*Sînt 6 luni pe an*, în timpul cărora populațiunea Capitalei (*vorbim de populațiunea săracă*, căci cea bogată își găsește mulțumirea ei în afară de orașul București, citeodată în afara granițelor țării), *sînt 6 luni*, de la 1 aprilie

la 1 octombrie, în decursul cărora populațiunea orașului găsește cu greu o distracție intelectuală convenabilă... În fundul grădini Cîșmigiu, grădină puțin frecventată și uneori și rău frecventată (a fost o perioadă cînd Cîșmigiu, odată cu lăsatul serii, devenea adăpost pentru borfași n.n.) la capătul aleii principale ce pleacă din fața Imprimeriei Statului (Arhivele Statului de astăzi, n.n.), strînsă între biserica Schitu Măgureanu și proprietatea Crețulescu se găsește o suprafață de 4400 m.p. ocupată în majoritatea ei de „ruinele Pache Protopopescu...“. Pompiliu Eliade a propus primarului să cedeze Teatrului Național acel „fund al Cîșmigiuului“ în vederea stagiunii de vară. Dar nu a fost de părere — nu știm de ce — primarul Vintilă Brătianu.

Peste trei ani, un alt director, Ion Bacalbașa, a solicitat *Arenele Romane* din Parcul Libertății, ca o anexă a Teatrului Național. Cererea a rămas fără urmare și *Teatrul Național de vară* a rămas un deziderat.

Pomenind de stagiuni estivale, se cuvine să amintim de stăruințele actriței Ortansa Brăneanu (sora pictoriței Cecilia Cuțescu Storck) care, începînd din 1911, a organizat cîțiva ani de-a rîndul, spectacole de „*teatru antic în mijlocul naturii*“, încredințată că „*se impunea ca teatrul să revină la principile adevărat democratice, să se îndrepte către natură și popor*“. La Sinaia, în pădure, s-a reprezentat *Ifigenia în Aulida*, tradusă de Petre Dulfu, cu muzica de Glück, executată de Orchestra Ministerului Instrucțiunii, condusă de D. Dinicu. S-au mai reprezentat *Fedra* de Racine, *Antigona*, în traducerea lui Mihail Dragomirescu, *Semiramida* de Péladan, în traducerea lui Cezar Titus Stoika. Printre interpreți au fost Lucia și Tony Bulandra, Ion Petrescu, Ion Manolescu, Constanța Demetriade, Getta Chernbach (prima soție a lui Victor Ion Popa), Ortansa Brăneanu. Spectacolele s-au desfășurat la *Arenele Romane*, pe plaja de la Mamaia, la Constanța, la Călimănești, de amenajarea cadrului preocupîndu-se pictorul Alexandru Satmary, soțul Ortansei Brăneanu.

În timpul reprezentațiilor de la Sinaia, ploile intempestive n-au izbutit să întrerupă desfășurarea spectacolelor, publicul rămînd „pe poziție“. Singurul care a înțeles să se apere de ploaia torențială a fost Ion Petrescu, interpret al lui Agamemnon, care, la un moment dat, și-a făcut apariția cu o umbrelă. Lumea a făcut haz, dar tragedia s-a reprezentat pînă la sfîrșit.